

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศในการตอบวัตถุประสงค์และคำถามของการวิจัย โดยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสถานภาพ และแนวทางพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนา รูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ตอนที่ 4 ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน และข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสถานภาพ และแนวทางพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ผลการศึกษาในส่วนนี้ มีข้อค้นพบจำแนกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) สถานภาพองค์กรชุมชนจัดการตนเองและภาคี เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ และ 2) แนวทางการพัฒนาการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. สถานภาพองค์กรชุมชนจัดการตนเอง และภาคี เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาสถานภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ นำเสนอผลการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน เป็นส่วนแรก ข้อมูลบริบทของชุมชน เป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของชุมชน สภาพบริบทพื้นที่ของชุมชน จุดเด่นและทุนทางด้านต่าง ๆ ของชุมชน และสภาพปัญหาด้านสุขภาวะ และส่วนสุดท้าย เป็นบริบทโครงการวิจัยในแผนการจัดการสุขภาวะโดยชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ข้อมูลบริบทของชุมชน

(1) ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ตำบลเจดีย์ชัยอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดนครปฐม ตั้งอยู่เลขที่ 165 บ้านดอนแก้ว ตำบลเจดีย์ชัยอำเภอบัว จังหวัดนครปฐม อยู่ห่างจากอำเภอบัวประมาณ 10 กิโลเมตรอยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมประมาณ 49 กิโลเมตร มีพื้นที่ตำบลรวมทั้งสิ้น 46.56 ตารางกิโลเมตร

ตำบลเจดีย์ชัยเดิมขึ้นอยู่กับตำบลแวง โดยมีแสนหลวงชัยมงคลแต่ไม่ทราบนามสกุล เป็นผู้นำการปกครองสืบต่อกันมาจนถึงเมื่อปี พ.ศ. 2523 ขณะนั้น นายกำ ชระเชื่อน ได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำการปกครองอยู่ มีหมู่บ้านรวมทั้งหมด 15 หมู่บ้าน มีประชากรมากมายและมีลำน้ำป่าไหลผ่านเมือง ทำให้การคมนาคมไม่สะดวก ในการสัญจรไปมา ด้านการพัฒนาแล้วจะมีปัญหาเกิดขึ้น จึงได้ทำเป็น

หนังสือคำขอแบ่งเสนอไปแยกออกมาจากตำบลแวง ต่อมาไม่นานก็มีคำสั่งว่าตำบลแวงได้แบ่งเป็นสองตำบลแล้ว เมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2523 และได้ยกให้พ่อผู้ใหญ่ชื่น มีบุญ เป็นกำนัน ตั้งแต่วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2523 – พ.ศ. 2528 กำนันชื่น จึงเกษียณอายุ ก็ได้มีการเลือกตั้ง กำนันกำจัดภัย คำเชื่อน ดำรงตำแหน่ง และกำนันอินแก้ว ว่างแสง จนถึง พ.ศ. 2547 กำนันอินแก้ว ว่างแสง ก็ได้ลาออก เพื่อลงสมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อปัจจุบันนี้ นายฤทธิเดช ยะแสง ได้ดำรงตำแหน่งเป็นกำนันตำบลเจดีย์ชัยจนปัจจุบัน ปัจจุบันตำบลเจดีย์ชัยมีทั้งหมด 9 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านนาก่อ หมู่ 2 บ้านปง หมู่ 3 บ้านทุ่งชัย หมู่ 4 บ้านศาลา หมู่ 5 บ้านสบบัว หมู่ 6 บ้านดอนแก้ว หมู่ 7 บ้านวังม่วง หมู่ 8 บ้านนางค์ หมู่ 9 บ้านปงหนึ่ง

ประชาชนในตำบลเจดีย์ชัยเป็นชุมชนที่มีเชื้อสายไทลื้อซึ่งอพยพมาอยู่ตั้งแต่สมัยแสนหลวงชัยมงคลและได้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน “ไทลื้อ” เป็นภาษาที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นสำเนียงที่ฟังแล้วไพเราะ มีอยู่ 7 หมู่บ้านและมีอีกสองหมู่บ้านที่ไม่ใช่ไทลื้อเนื่องจากได้อพยพมาจากหลายที่หลายแห่งมารวมกัน และมีความเป็นอยู่แบบชาวล้านนามีวิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายรวมถึงการดำเนินอาชีพและมีการอยู่ร่วมกันแบบเครือญาติ

สภาพทั่วไปของตำบลเจดีย์ชัย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบบนฝั่งแม่น้ำน่าน มีภูเขาโดยรอบทิศตะวันตกเป็นภูเขาสูง มีความลาดชันเกินกว่า 35 องศาทิศตะวันออกและทิศใต้เป็นเนินเขาเตี้ยป่า เป็นป่าเสื่อมโทรม พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำ มีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าพื้นที่ราบระหว่างภูเขา เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของตำบลเจดีย์ชัยประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวน ทำนา

จุดเด่นและทุนทางด้านต่าง ๆ ของชุมชน

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย มีการพัฒนาทุกด้านอย่างต่อเนื่องทั้งทาง ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสังคม ด้านสุขภาพ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ โดยการตั้งการมีส่วนร่วมมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาในคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้มีสุขทางด้าน กาย ใจ และคุณลักษณะนิสัยที่ช่วยเหลือนกันของคนในชุมชนมีการทำงานที่อาศัยข้อมูลทุนและศักยภาพของตำบลที่มีอยู่ในการแก้ไขปัญหา พัฒนาต่อยอดกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ยกระดับจนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ หนุนเสริมพัฒนาศักยภาพบุคลากรแกนนำในการพัฒนานวัตกรรมและกิจกรรมใหม่ ๆ รวมไปถึงการเชื่อมโยงองค์กรชุมชนและหน่วยงานรัฐมาเป็นกลไกพัฒนาตำบล และสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยสร้างความเข้าใจร่วมอยู่ 3 ส่วนหลักก่อน คือ “บวร” บ้าน วัด โรงเรียนให้เกิดการบูรณาการ คน องค์กรชุมชน งานกิจกรรม งบประมาณในลักษณะเวทีประชาคม และประสานความร่วมมือกับภาคีภายนอกมาร่วมพัฒนาตำบลประชาชนใน

2. มีการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีการสืบสานและสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีเรื่อยมา เช่น ประเพณีสงกรานต์น้ำพระธาตุดินไหว งานประเพณีแข่งเรือยาว งานประเพณีลอยกระทง งานประเพณีสงกรานต์รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุการทำบุญแก้าวัด การเล่นดนตรี

3. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นกลุ่มบุคคลภายในชุมชนที่ได้รับ การอบรมความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขด้วยความเสียสละต่อประชาชน ในหมู่บ้าน โดยมีบทบาทหน้าที่ในการดูแล ให้คำแนะนำ ในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักสุขอนามัย เพื่อสุขภาพของตนเอง ตลอดจนให้การช่วยเหลือขั้นพื้นฐาน รพ.สต.เจดีย์ชัย มีการอบรมและให้ความรู้กับ

สมาชิก อสม. ทั้ง 9 หมู่บ้าน เพื่อให้บริการตรวจสุขภาพเบื้องต้นแก่ชาวบ้านในตำบล ได้แก่ การออกตรวจลูกน้ำยุงลายในหมู่บ้าน การเฝ้าระวังโรคอยู่เป็นประจำ ให้การส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค โดยให้คำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนบ้านและแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว แกนนำชุมชนในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพให้แข็งแรง และเกิดการเจ็บป่วยน้อยที่สุด

4. มีการรวมกลุ่มเพื่อการประกอบอาชีพเพื่อเป็นรายได้เสริม ซึ่งบางช่วงจะเป็นช่วงที่ว่างและรอการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ด้านกลุ่มอาชีพจึงเป็นกลุ่มที่ทำเพื่อหารายได้เสริมกับสมาชิกในกลุ่ม เช่น กลุ่มหม่อมทอใบตองเป็นกลุ่มอาชีพเสริมของกลุ่มแม่บ้านบ้านศาลา หมู่ 4 และมีศูนย์ OTOP ปั่นพริกแกงไทย เป็นกลุ่มอาชีพของคนในหมู่บ้านและคนในตำบลเป็นที่ผลิตผ้าพื้นเมืองและเป็นแหล่งของฝากให้กับนักท่องเที่ยวและเกี่ยวกับเกษตรผสมผสานของครัวเรือนที่ปลูกผักสวนครัวในรั้วบ้าน และเหลือจากไว้รับประทานก็สามารนำไปจำหน่ายได้

5. ตำบลเจดีย์ชัยเข้าร่วมเป็นเครือข่ายตำบลสุขภาวะ โดยได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลผาสิงห์ จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2556 และได้เข้าสู่กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ถึงปัจจุบันเป็นช่วงที่มีการพัฒนางานต่างๆ และหาแนวทางในการจัดการปัญหาในพื้นที่ ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และติดตามให้การพัฒนาตำบลอย่างต่อเนื่องและได้ค้นหาทุนและศักยภาพของตำบลด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (RECAP) จนเกิดเป็นระบบการขับเคลื่อนตำบลสุขภาวะ 7 ระบบ 24 แหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ระบบการจัดการตำบลแบบมีส่วนร่วม 2) ระบบดูแลสุขภาพชุมชน 3) ระบบจัดการสวัสดิการสังคม 4) ระบบการเกษตรยั่งยืน 5) ระบบการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน 6) ระบบเศรษฐกิจชุมชน 7) ระบบภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีวิทยากร ที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนเครือข่ายตำบลสุขภาวะ อันจะนำมาสู่การพัฒนาและขับเคลื่อนสู่การตำบลสุขภาวะอย่างยั่งยืนทั้งภายในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัยและในพื้นที่ของตำบลเครือข่ายจำนวน 20 เครือข่าย

6. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเจดีย์ชัย ร่วมกับกลุ่มส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มอสม. (อาสาสมัครสาธารณสุข) มีการดำเนินกิจกรรมอันเป็นการส่งเสริมสุขภาพกายและใจให้แก่คนในตำบล ไม่ว่าจะเป็นการคิดค้นกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสร้างสุขภาพและลดภาวะตึงเครียด การนำแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine) มาเป็นอีกหนึ่งวิธีการบำบัดและรักษาโรค การฟื้นฟูสภาพสุขภาพ โดย การใช้สมุนไพรในการทำลูกประคบ การอบสมุนไพรจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดตั้งศูนย์บริการแพทย์แผนไทย นวดไทยและสมุนไพรไทยเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในตำบลและผู้สนใจ และกระตุ้นให้ให้ผู้เข้ารับการรักษาเกิดความอยากรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพด้วยตนเองก่อนที่จะเจ็บป่วยแล้วมารับการรักษา รู้จักวิธีป้องกัน รู้วิธีการรักษาพยาบาลเบื้องต้น มีการนำภูมิปัญญาและสมุนไพรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นไปโรค นำไปแช่มือ แช่เท้า สำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันนอกจากนี้กลุ่ม อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุข) ยังได้รวบรวมสมาชิกที่มีจิตอาสาออกตรวจเยี่ยมดูแลผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเรื้อรังและผู้ป่วยติดเตียง ในแต่ละหมู่บ้าน และทำการสอนการออกกำลังกายพื้นฐาน การปฏิบัติที่ถูกต้องสำหรับผู้ป่วยติดเตียง และทำการนวดประคบด้วยสมุนไพร โดยป้องกันการเป็นแผลกดทับให้กับผู้ป่วยอีกด้วย

7. ระบบการจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตำบลเจดีย์ชัย เป็นระบบหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพคนในชุมชน ยกกระดับชีวิต สร้างสวัสดิการ สร้างหลักประกันในชีวิต และสร้างความเข้มแข็งให้กับคนในตำบล มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนด้วยการดูแล

ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สนับสนุนให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญของการออมเงินเพื่อไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน สำหรับการส่งเสริมการจัดสวัสดิการให้กับคนในตำบลเจดีย์ชัยนั้น เริ่มจากนโยบายส่งเสริมการออมและจัดสวัสดิการให้กับชาวบ้านในตำบล ทาง อบต.เจดีย์ชัยจึงได้สนับสนุนให้ทุกหมู่บ้านมีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ วันละ 1 บาทขึ้น โดยให้ทางหมู่บ้านคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนเพื่อมาดำเนินงาน จะมีการรวบรวมเงินออมในทุกวันที 3-5 ของทุกๆเดือน สมาชิก 1 คนออมได้คนละ 30 บาทต่อเดือน และทาง อบต.เจดีย์ชัยสมทบเงินออมให้อีกครึ่งหนึ่ง สมาชิกจะได้รับสวัสดิการที่หลากหลายจากทางกองทุนอีกด้วย

8. ระบบการเกษตรกรรมยั่งยืนโดยชุมชนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตำบลเจดีย์ชัย มีแหล่งเรียนรู้ที่มีลักษณะที่หลากหลายและแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหา ตามความต้องการ ตามศักยภาพ และตามหลักแนวความคิด โดยมีแหล่งเรียนรู้ตามระบบที่สำคัญอยู่ทั้งหมด 3 แหล่งคือ 1) กลุ่มเกษตรพอเพียง 2) กลุ่มเกษตรผสมผสานรังลัดดา 3) กลุ่มเกษตรอินทรีย์

สภาพปัญหาด้านสุขภาพ

1. ปัญหาและการเจ็บป่วย ในตำบลเจดีย์ชัยที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงจากการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 62 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ อันดับแรกการกินอาหารสุกๆ ดิบๆ คิดเป็นร้อยละ 40.12 ของประชาชนทั้งหมด อันดับรองมาคือการสูบบุหรี่เป็นประจำคิดเป็นร้อยละ 18.75 ของประชากรทั้งหมด อันดับต่อมาคือทำงานในบริเวณที่มีผงฝุ่นละออง ควัน คิดเป็นร้อยละ 15.34 ของประชากรทั้งหมดและอันดับที่ 4 คือ การใช้สารเคมีในการเกษตรโดยป้องกันตนเองไม่เหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 18.80ของประชากรทั้งหมดและอันดับที่ 5 คือการทำงานหนัก พักผ่อนน้อยคิดเป็นร้อยละ 7 ของประชาชนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการทำงาน ซึ่งสาเหตุเหล่านี้เป็นภาวะที่ก่อให้เกิดโรคต่างๆ ตามมา โดยมีประชาชนที่มีปัญหาสุขภาพและการเจ็บป่วยสูงสุด 5 อันดับแรกคือ โรคผิวหนังคิดเป็นร้อยละ 20.21 ของประชากรที่มีปัญหาการเจ็บป่วย รองลงมาคือปัญหาอื่นๆ (เบาหวาน หอบ มะเร็ง โรคไต ฯลฯ) คิดเป็นร้อยละ 18.75 ของประชากรที่มีปัญหาการเจ็บป่วย อันดับต่อมา ใช้ หัวัด คิดเป็นร้อยละ 11.50 ของประชากรที่มีปัญหาการเจ็บป่วย อันดับต่อมาคืออีกเสบ คิดเป็นร้อยละ 10.90 ของประชากรที่มีปัญหาการเจ็บป่วย อันดับสุดท้ายคือ โรคกระเพาะอาหาร คิดเป็นร้อยละ 5.84 ของประชากรที่มีปัญหาการเจ็บป่วย

2. ด้านสิ่งแวดล้อม ในตำบลเจดีย์ชัยจากข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมปัญหาที่พบมากที่สุดเป็นปัญหาหมอกควัน เป็นปัญหาที่มาจากการเผาป่าเพื่อทำไร่ ปัญหาหมอกควันควันเป็นพิษ ปัญหานี้จะเจอในช่วงเดือนแล้ง ซึ่งเป็นช่วงที่เกษตรกรกำลังลงผลผลิตซึ่งเป็นปัญหาที่เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ จึงทำให้ประชาชนมีปัญหาด้านสุขภาพ เช่นระบบทางเดินหายใจ ปัญหาภูมิแพ้ซึ่งชุมชนมีการจัดการโดยมีการรณรงค์การเผาป่าการทิ้งเศษขยะและการทิ้งขยะในเขตชุมชน

3. ภาวะเสี่ยงจากการทำงาน ของประชาชนตำบลเจดีย์ชัย โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ทำงานในบริเวณที่มีผง ฝุ่นละออง ควันจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 35.34 รองลงมาคือ ทำงานในลักษณะอื่น หรือนั่งในท่าเดิมนานๆ จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.32 และ ใช้สารเคมีในการเกษตรโดยป้องกันตนเองไม่เหมาะสม จำนวน 75 คิดเป็นร้อยละ 18.80 สรุปผลได้ว่าประชาชนตำบลเจดีย์ชัยมีภาวะเสี่ยงจากการทำงานในบริเวณที่มีผง ฝุ่นละออง ควันมากที่สุด

(2) ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

เขตตำบลบัวใหญ่ปัจจุบันเดิมอยู่ในตำบลสันทะ ในปี พ.ศ. 2525 ทุกหมู่บ้าน ของตำบลสันทะซึ่งอยู่ในการปกครองของท่าน กำนันบุญรัตน์ กาฝัน เห็นการปกครองลำบากเพราะแต่ละหมู่บ้านอยู่ห่างไกลกัน และการคมนาคมสมัยนั้น ถนนยังเป็นถนนลูกรังอยู่ จึงขอแยกการปกครองออกเป็น 2 ตำบล โดยใช้เขตลำห้วยแบ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบ ตั้งแต่บ้านนาแดง ไปถึงขุนสถาน รวม 8 หมู่บ้าน อยู่ในเขตรับผิดชอบของตำบลสันทะ และตั้งแต่บ้านนาไค้ขึ้นมาจนถึงบ้านหนองห้า รวม 8 หมู่บ้าน มาเป็นตำบลบัวใหญ่ในปัจจุบันนี้ ตำบลสันทะได้เลือกตั้งกำนันขึ้นมาใหม่ ส่วนตำบลบัวใหญ่คงใช้กำนันคนเดิมชื่อ นายบุญรัตน์ กาฝัน ซึ่งอยู่ในเขตบ้านนาแหน

การที่ได้ตั้งชื่อตำบล “บัวใหญ่” เพราะที่บ้านอ้อย หมู่ที่ 1 มีหนองน้ำธรรมชาติที่เกิดขึ้นเองมาหลายร้อยปี ชื่อว่า หนองปวน หนองน้ำนี้จะมีสิ่งแปลกอยู่คือ จะมี “ดอกบัวหลวง” ขึ้นอยู่เต็มทั้งหนอง ซึ่งเป็นดอกบัวที่สวยงามมาก จึงได้ลงความเห็นว่าให้ชื่อตำบลเป็นตำบลบัวใหญ่ เพื่อจะได้เป็นที่ระลึกแก่คนทั่วไป ต่อมากำนันบุญรัตน์ กาฝัน ได้หมดวาระลง ได้มีการเลือกตั้งขึ้นมาใหม่ คือ กำนันสว่าง สีตะ เมื่อกำนันสว่าง สีตะ หมดวาระลง ได้กำนันบรรยง ยะเสน เป็นกำนันมาจนถึงกำนันบรรยง ยะเสน ได้ลาออก ได้กำนันคนใหม่ คือ กำนันอำนาจ กองสอน ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน

ตำบลบัวใหญ่ อยู่ห่างจากจังหวัดน่าน ไปทางทิศใต้เป็นระยะทาง 72 กิโลเมตร โดยเส้นทางจากจังหวัดน่านถึงอำเภอนาน้อย จะผ่านทางอำเภอเวียงสา ลักษณะเส้นทางลาดยางคดเคี้ยวไปตามลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขา และอยู่ห่างจากอำเภอนาน้อย เป็นระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร

พื้นที่ตำบลบัวใหญ่ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ส่วนมากเป็นพื้นที่ภูเขาลาดเชิงเขา ระดับความสูงประมาณ 1,000 เมตร จากระดับน้ำทะเล ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลบัวใหญ่สามารถแบ่งได้เป็นพื้นที่ราบประมาณ ร้อยละ 4 พื้นที่ลาดเชิงเขา ร้อยละ 19 พื้นที่ภูเขา ร้อยละ 76

ตำบลบัวใหญ่มีเขตการปกครองแบ่งออกเป็น 8 หมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านอ้อย หมู่ที่ 2 บ้านใหญ่มงคล หมู่ที่ 3 บ้านนาแหน หมู่ที่ 4 บ้านทัพมาน หมู่ที่ 5 บ้านนาไค้ หมู่ที่ 6 บ้านต้นม่วง หมู่ที่ 7 บ้านสันพะยอม และหมู่ที่ 8 บ้านหนองห้า ชาวบ้านบัวใหญ่ร้อยละ 95 ทำการเกษตร คือ ทำไร่ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ ทำนาข้าวไว้บริโภค สวนยางพารา สวนผลไม้ (มะขาม มะม่วง ลำไย) เลี้ยงสัตว์ (หมู ควาย วัว ไก่ ปลา)

จุดเด่นและทุนทางด้านต่าง ๆ ของชุมชน

1. กลุ่มผู้นำชุมชน/สภาองค์กรชุมชนตำบลเข้มแข็ง/ผู้นำท้องที่, ผู้นำท้องถิ่น, ผู้นำชุมชน มีความสามัคคี มีความร่วมมือ โดยคณะกรรมการหมู่บ้านทุกหมู่บ้านวางแผนการปกครอง/การพัฒนาอยู่ตลอดเวลา มีประชุมคณะกรรมการ/ชาวบ้านทุกเดือน ชาวบ้านทุกหมู่บ้านทราบข่าวสารจากทางราชการอย่างสม่ำเสมอ ในระดับตำบลประชุมสภาองค์กรทุกเดือนทำให้รู้ถึงปัญหาทุกหมู่บ้าน และรู้ถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ในระดับตำบล ชาวบ้านร่วมการจัดทำแผนชุมชนและแผนพัฒนาตำบลตลอด

2. มีพื้นที่ป่าที่เป็นป่าต้นน้ำ 44,804 ไร่ มีป่าชุมชน จำนวน 13 ป่า 3,033 ไร่ 8 หมู่บ้าน ชาวบ้านสามารถหากินของป่า เช่น เห็ด หน่อไม้ สมุนไพร และมีไม้ใช้สอย คือ ไม้ไผ่ทุกชนิด ฯลฯ มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติลำน้ำ ลำห้วย 214 สาย และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น 89 แห่ง มีลำน้ำแหล่งที่หล่อเลี้ยงและใช้น้ำในการอุปโภคและบริโภคจำนวน 5 ตำบล 29 หมู่บ้าน

3. มีกลุ่ม อสม. ที่สนใจสุขภาพชาวบ้านและมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชวนให้ชาวบ้านสนใจและใส่ใจในสุขภาพตัวเอง เช่น การรับประทานอาหารที่มีคุณค่า การใช้สมุนไพรพื้นบ้าน การออกกำลังกาย ฯลฯ มีกองทุน สปสช. ทุกหมู่บ้าน

4. ชาวบ้านในช่วงอายุ 1 -40 ปี มีร่างกายแข็งแรง มีการตรวจสุขภาพประชาชนทุกปี

5. มีโรงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 3 ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 10 ศูนย์ มีวัด จำนวน 5 วัด

6. มีการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีทุกอย่างจากบรรพบุรุษ เช่น การรดน้ำดำหัวผู้หลักผู้ใหญ่/การเลี้ยงผีปู่ผีย่า/การเลี้ยงผีชาวบ้าน/การกินสลากภัตร/สืบทอดข้าว/การถวายผ้าป่า/การทอดกฐิน/งานบวชนาคน มีผู้รู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น หมอสู่วิทยา หมอสะเดาะเคราะห์ หมอเป่า หมอสมุนไพร การนวดและสักการะเจ้าพญาเมืองน้อยทุกปี

7. ตำบลบัวใหญ่เป็นสังคมชนบท ยังรักษาความเป็นครอบครัวใหญ่ มีความเอื้ออาทร/มีการช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันทุกด้าน เช่น การปลูกบ้านใหม่/งานบวช/งานแต่ง/งานศพ

8. ประชาชนมีความร่วมมือในกิจกรรมงานพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล ชาวบ้านทุกหมู่บ้านส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

9. มีการฝึกอบรมเฉพาะเรื่อง เช่น การฝึกทำข้อมูลโดยใช้ระบบ GIS, การเข้าค่ายธรรมะ, การศึกษาดูงานพื้นที่ตำบลเข้มแข็ง, การอบรมสตรีแม่บ้าน, การฝึกอบรมการเป็นวิทยากรกระบวนการ, การพัฒนายกระดับศักยภาพผู้นำทุกหมู่บ้าน

10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมสวัสดิการชุมชน มีการดูแลผู้สูงอายุ, คนพิการ, ผู้ด้อยโอกาสจากรัฐ

สภาพปัญหาด้านสุขภาพ

1. ชาวบ้านอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป ส่วนมากเป็นโรคประจำตัว คือ ความดันโลหิตสูง, โรคเบาหวาน, โรคอ้วน

2. ในช่วงฤดูฝนมีุงเยาะทำให้เกิดโรคระบาด เช่น ไข้เลือดออก/ฉี่หนู/ไข้หวัด

3. พฤติกรรมเสี่ยงของชาวบ้าน คือ ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เสพยาบ้า มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เสี่ยงต่อโรคเอดส์ การใช้สารเคมีทางการเกษตรมาก ชาวบ้านไม่ค่อยใส่ใจในการสร้างสุขภาพ รอให้ป่วย จะเน้นการรักษาพยาบาล

4. ชาวบ้านขาดความตระหนักเรื่องการป้องกันโรคต่าง ๆ ขาดการรณรงค์และสร้างความตระหนักการป้องกัน การดูแลการรักษาสุขภาพของชาวบ้าน

(3) ข้อมูลบริบทตำบลริม อำเภอนาทอง จังหวัดน่าน

เดิมปี พ.ศ. 2513 ตำบลริม แบ่งการปกครอง ออกเป็น 10 หมู่บ้าน ดังนี้ 1) บ้านดอนชัย 2) บ้านท่าวังผา 3) บ้านอาฮาม 4) บ้านสบยาว 5) บ้านวังว้า 6) บ้านท่าค้ำ 7) บ้านป่าไคร้ 8) บ้านนาเตา 9) บ้านเชียงแล 10) บ้านปุดา ต่อมาในปี พ.ศ. 2523 ได้ทำการแบ่งการปกครองออกเป็น 2 ตำบล คือ ตำบลริม และตำบลท่าวังผา โดยปัจจุบันตำบลริม แบ่งการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้ 1) บ้านท่าค้ำ 2) บ้านป่าไคร้ 3) บ้านนาเตา 4) บ้านเชียงแล 5) บ้านปุดา 6) บ้านเชียงแล 2 7) บ้านท่าค้ำสอง

สภาพภูมิศาสตร์ มีภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบ มีแม่น้ำไหลผ่าน จำนวน 3 สาย คือ แม่น้ำน่าน แม่น้ำยาว และแม่น้ำริม ทำให้มีทัศนียภาพสองแม่น้ำสวยงาม และใช้แม่น้ำน่าน บริเวณสะพานท่าวังผา พัฒนาเขตบ้านท่าค้ำ เป็นสถานที่แข่งขันเรือยาวประจำปี และแม่น้ำน่านเขตบ้านนาเตา

ใช้เป็นสถานที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ทิศเหนือ ติดกับ ต.ผาตอ อ.ท่าวังผา จ.น่าน ทิศใต้ ติดกับ ต.ป่าคา อ.ท่าวังผา จ.น่าน ทิศตะวันออก ติดกับ ลำน้ำน่าน ต.ท่าวังผา อ.ท่าวังผา จ.น่าน ทิศตะวันตก ติดกับ ต.แสนทอง อ.ท่าวังผา จ.น่าน

ประชาชนในตำบลลิมมีอาชีพหลัก คือ ทำนา ทำสวน/ ทำไร่ ค้าขาย

1.2 บริบทโครงการวิจัยในแผนการจัดการสุขภาวะโดยชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองแบบมีส่วนร่วม

โครงการวิจัยในแผนการจัดการสุขภาวะโดยชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองแบบมีส่วนร่วม ภายใต้ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ประจำปีงบประมาณ 2560 ในพื้นที่ของตำบลเจดีย์ชัย อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน และตำบลลิม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ดังนี้

(1) โครงการวิจัยในพื้นที่ของตำบลเจดีย์ชัย อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

1. รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

2. การสังเคราะห์การจัดการสุขภาวะโดยชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองแบบมีส่วนร่วม

(2) โครงการวิจัยในพื้นที่ของตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

1. การพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาการจัดการสุขภาวะชุมชนแบบมีส่วนร่วม

2. รูปแบบองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

3. รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

4. การสังเคราะห์การจัดการสุขภาวะโดยชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองแบบมีส่วนร่วม

(3) โครงการวิจัยในพื้นที่ของตำบลลิม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

1. การศึกษารูปแบบดำรงอาหารในท้องถิ่นตำบลลิม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่านแบบมีส่วนร่วมภาคี

2. รูปแบบการจัดการศูนย์สุขภาวะผู้สูงวัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย

3. รูปแบบองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

4. รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

5. การสังเคราะห์การจัดการสุขภาวะโดยชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองแบบมีส่วนร่วม

2. แนวทางพัฒนาการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย การสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ด้านองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ปรากฏผล ดังนี้

2.1 ความหมายการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

คือ กระบวนการติดตามประเมินเสริมสร้างพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของผู้ประเมิน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำข้อมูลที่ได้จากดำเนินการตามสภาพจริงเทียบกับตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อนำผลการประเมินไปใช้จัดสิ่งสนับสนุนเพื่อพัฒนาระดับคุณภาพระบบบริหารจัดการและระบบประกันคุณภาพขององค์กรกับภาคี ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ที่กล่าวสอดคล้องกันว่า “.....นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการบริหารขององค์กร” “.....อปท. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำผลการประเมินไปเพื่อสนับสนุน จัดหางบประมาณในการจัดโครงการ กิจกรรม.....” “.....เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ระหว่างองค์กร ชุมชน หน่วยงานรัฐ หน่วยเอกชน และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง.....”

2.2 วัตถุประสงค์ในการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

เพื่อติดตามประเมิน และเสนอแนวทางการใช้ผลในการจัดสิ่งสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรและภาคี

ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ที่กล่าวสอดคล้องกันว่า “.....เพื่อติดตามประเมินการดำเนินงาน เพื่อสุขภาวะ ขององค์กร” “.....เพื่อเสนอแนวทางในการบริหาร การสนับสนุนการดำเนินงานสุขภาวะขององค์กร ให้มีคุณภาพมากขึ้น.....”

2.3 ตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

จากการสังเคราะห์ตัวชี้วัด การติดตามประเมินเสริมพลังจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ด้านองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์ตัวชี้วัด การติดตามประเมินเสริมพลังจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ด้านองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดและเกณฑ์/แหล่งข้อมูล	ดวงเนตร ธรรมกุล และคณะ (2554)	อิศรา เล็ก สรเสริญ (2556)	พรธิดา วิเศษศิลป์ นนท์ และทิพย์ รามรงค์ (2557)	ฉัตร ประภาสุชาติ (2557)	Miles (1973)	Owens (1991)	การสัมภาษณ์
องค์ประกอบที่ 1 การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาวะ							
ตัวชี้วัดที่ 1 มีการทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม			✓	✓	✓	✓	✓
ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพ เพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	✓			✓			✓
ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบต่อการเปลี่ยนแปลง	✓		✓	✓	✓	✓	✓
องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรสนับสนุน							
ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจัดการทรัพยากรสนับสนุน และคู่มือ หรือแนวทาง การปฏิบัติเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์		✓				✓	✓
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ							
ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนาต่อเนื่อง		✓	✓	✓			✓
ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์							✓
ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ	✓					✓	✓
องค์ประกอบที่ 4 การเปลี่ยนแปลงที่ชี้บ่งความสำเร็จ							
ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายมีพฤติกรรมสุขภาพครบมิติอย่างน้อยร้อยละ 80	✓	✓	✓	✓			✓
ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุดความรู้ และบทเรียนจากการปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์		✓			✓	✓	✓
ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการ และองค์กรภาคีเพื่อพัฒนานวัตกรรม องค์ความรู้ ชุดความรู้ เพื่อสุขภาวะที่มีกลไกเชิงระบบ		✓					✓

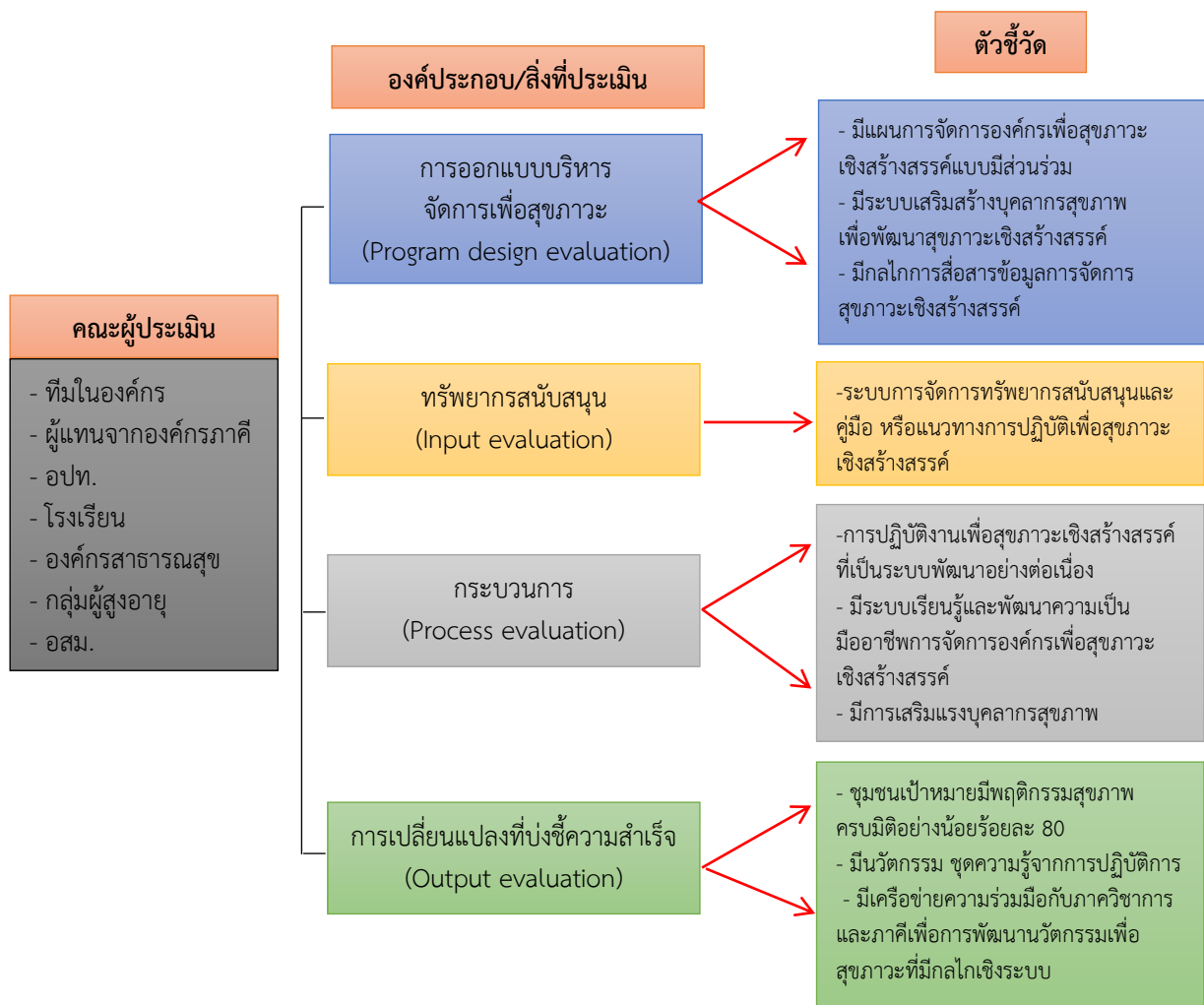
จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวชี้วัดการติดตามประเมินเสริมพลังที่สังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ด้านองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ มี 4 องค์ประกอบ 10 ตัวชี้วัด

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ผลการศึกษาในส่วนนี้ มีข้อค้นพบจำแนกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี และ 2) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ผลจากการศึกษาสถานภาพ และแนวทางพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยนำมาร่างเป็นรูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี มีลักษณะดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบหลัก ตามสิ่งที่ประเมิน ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาวะ (Program design evaluation : P) องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรสนับสนุน (Input evaluation : I) องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ (Process evaluation : P) และองค์ประกอบที่ 4 การเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (Output evaluation : O)

ส่วนตัวชี้วัด และเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด และเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ตัวชี้วัด	เกณฑ์พิจารณา
องค์ประกอบที่ 1 การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาวะ	
ตัวชี้วัดที่ 1 มีการทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผน การจัดการ องค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีคณะทำงานรับผิดชอบการบริหารจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพที่ประกอบด้วยแกนนำในองค์กรและแกนนำจากองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้อง 2. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย นโยบายและแผนโดยใช้ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาความต้องการและสนองนโยบายระดับสูง 3. มีข้อบัญญัติหรือกฎกติกาทางสังคมเพื่อกำกับพฤติกรรมสุขภาพ 4. มีรายงานการประเมินโครงการ เพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ 5. มีระบบการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำแผนและทบทวนเป้าหมายนโยบายร่วมกับภาควิชาการและภาคีต่อเนื่องทุกปี
ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีคณะทำงานสุขภาพที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน 2. มีแผนจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ความสำเร็จและแนวทางการพัฒนางานต่อเนื่อง 3. มีแผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรสุขภาพที่สอดคล้องต่อสถานภาพ และความต้องการ 4. มีคู่มือเครื่องมือหรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาบุคลากรสุขภาพ
ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูล การจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบทัน ต่อการเปลี่ยนแปลง	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการกำหนดคณะทำงานสื่อสารประชาสัมพันธ์โดยใช้ข้อมูลสุขภาวะขององค์กรต่อเนื่อง 2. ชุมชนทั้งภายนอกและภายในชุมชนรับรู้ความก้าวหน้างานสุขภาวะขององค์กร 3. กลไกสื่อสารให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูลด้านบริการสุขภาพและการเสนอปัญหาความต้องการได้ทั่วถึงทันเหตุการณ์ 4. ชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกลไกการสื่อสารความก้าวหน้างานด้านสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	เกณฑ์พิจารณา
องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรสนับสนุน	
ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจ้างงาน	1. มีการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อบูรณาการทรัพยากรสนับสนุนในการดำเนินงานตามแผนและโครงการชัดเจน
ทรัพยากรสนับสนุนและคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	2. องค์กรมีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินตามแผนงานพัฒนาสุขภาวะอย่างเหมาะสม 3. มีแผนปฏิบัติการ และคู่มือ หรือแนวในการปฏิบัติงาน 4. มีบุคลากรทั้งภายในและภายนอกที่มีความสามารถเพียงพอในการปฏิบัติกิจกรรมงานตามแผน
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ	
ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการทำงานเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนาต่อเนื่อง	1. ขับเคลื่อนแผนสุขภาวะขององค์กรโดยความร่วมมือของแกนนำจากทุกภาคส่วน 2. มีการปฏิบัติและติดตามพร้อมทั้งมีการแก้ไขปัญหาสุขภาวะโดยความร่วมมือของชุมชน 3. มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประเมินเพื่อใช้ผลปรับปรุงพัฒนาการทำงาน 4. มีการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยและพัฒนา สุขภาวะโดยความร่วมมือกับภาควิชาการและภาคีที่เกี่ยวข้อง
ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพในการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	1. มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ 2. มีหลักสูตรเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ต่อเนื่อง 3. จัดกิจกรรมสนับสนุนการเสริมทักษะสร้างมืออาชีพนักจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะ 4. สนับสนุนการขยายเครือข่ายของการจัดการองค์กรแบบมืออาชีพของการพัฒนาองค์กร เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์
ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ	1. ยกย่องให้รางวัลบุคลากรที่มีผลงานเด่นด้านสุขภาพ 2. จัดสิ่งสนับสนุนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสุขภาพ. 3. มีการสื่อสารผลงานด้านสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ บูรณาการกับพันธกิจปกติต่อเนื่อง 4. ผู้บริหารองค์กรบริหารงานแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ชัดเจน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	เกณฑ์พิจารณา
องค์ประกอบที่ 4 การเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ	
ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายสุขภาพดีและมีพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มขึ้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีพฤติกรรมจัดการตนเองเพื่อสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย 2. มีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวและชุมชน 3. สถิติการเจ็บป่วย ลดลง 4. การมีเครือข่ายทางสังคมที่ดีในชุมชน 5. ประชาชนมีความรัก ความสามัคคีและร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนท้องถิ่น 6. ชุมชนร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพอย่างต่อเนื่อง
ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุมชนเรียนรู้ และบทเรียนจากการปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดนวัตกรรมองค์ความรู้การจัดการชุดความรู้ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยส่งเสริมสุขภาพที่ปฏิบัติได้จริงทุกปี 2. เกิดนวัตกรรมที่แสดงรูปธรรมผลงานที่สนองต่อนโยบายสาธารณสุขของพื้นที่ อปท. 3. มีหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อสุขภาพที่เกิดจากนวัตกรรมองค์ความรู้วิจัยชุมชน 4. มีทีมวิทยากรชุมชน พี่เลี้ยง หรือวิทยากร กระบวนการ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ให้กับบุคคลในชุมชนและระหว่างชุมชน
ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและองค์กรภาคีเพื่อพัฒนา นวัตกรรมองค์ความรู้ เพื่อสุขภาพะที่มีกลไกเชิงระบบต่อเนื่อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเครือข่ายจัดการข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์กับภาควิชาการและภาคีเป็นระบบ 2. มีเครือข่ายจัดการความรู้และวิจัยพัฒนาสุขภาพะกับภาควิชาการและภาคี 3. มีเครื่องมือการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ที่มีผู้รับผิดชอบชัดเจนเป็นระบบ 4. มีการนำใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาสุขภาพะที่บูรณาการกับงานปกติและมีการทบทวนทบทวนทุกปี

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ผลจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี โดยการประชุมกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ตัวชี้วัดและเกณฑ์	ความถี่ (N = 15)	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
องค์ประกอบที่ 1 การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาวะ		
ตัวชี้วัดที่ 1 มีการทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนการจัดการองค์กร เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม	15	-
ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	15	-
ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ที่เป็นระบบทันต่อการเปลี่ยนแปลง	15	-
องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรสนับสนุน		
ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจัดการทรัพยากรสนับสนุน และคู่มือ หรือแนวทางการปฏิบัติ เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	15	-
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ		
ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบ พัฒนาต่อเนื่อง	15	-
ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพการจัดการองค์กรเพื่อ สุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	15	-
ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ	15	-
องค์ประกอบที่ 4 การเปลี่ยนแปลงที่ชี้บ่งความสำเร็จ		
ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายมีพฤติกรรมสุขภาพครบมิติน้อยร้อยละ 80	15	-
ตัวชี้วัดที่ 4.2 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุดความรู้และบทเรียนจากการปฏิบัติ การสร้างเสริมสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	15	-
ตัวชี้วัดที่ 4.3 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและองค์กรภาคีเพื่อ พัฒนานวัตกรรม องค์ความรู้ ชุดความรู้ เพื่อสุขภาวะที่มีกลไกเชิงระบบ	15	-

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นด้วยต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ทุกรายการ และมีข้อเสนอเพิ่มเติม คือ ปรับการใช้ภาษาให้ง่ายต่อการสื่อสารเพื่อการนำไปใช้ ปรับเกณฑ์ พิจารณาให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และเพิ่มเกณฑ์การพิจารณาให้ไม่น้อยกว่า 4 รายการ ทุกตัวชี้วัด ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวว่า

“.....ควรใช้ภาษาที่ง่ายต่อการนำไปใช้”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1)

“.....เกณฑ์ในการพิจารณาควรเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพราะผู้ใช้เกณฑ์คนในพื้นที่”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3)

“.....เกณฑ์พิจารณาควรมี 4 รายการขึ้นไป เพื่อจะได้ไล่ระดับ จาก 5 มีทุกข้อ, 4 ข้อ 1 ข้อ, 3 ข้อ 2 ข้อ, 2 ข้อ 3 ข้อ และ 1 ข้อมากกว่า 3 ข้อ”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8)

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ตอนที่ 2 เป็นผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี กับองค์กรภาคประชาชน

3.1 ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 แห่ง สรุปได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี จำนวน 3 แห่ง

รายการประเมิน	อบต. เจริญชัย	อบต. บัวใหญ่	อบต. รีม
ตัวชี้วัดที่ 1 มีการทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนการจัดการองค์กร เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม	ดี	ดี	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	ดี	ดี	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ที่เป็นระบบทันต่อการเปลี่ยนแปลง	พอใช้	พอใช้	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจัดการทรัพยากรสนับสนุน และคู่มือ หรือแนวทางการปฏิบัติ เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	ดี	ดี	ดี
ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนาต่อเนื่อง	ดี	ดี	ดี
ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพการจัดการองค์กร เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	ดี	ดี	ดี

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	อบต. เจริญชัย	อบต. บัวใหญ่	อบต. รีม
ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ	ดี	ดี	ดี
ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายมีพฤติกรรมสุขภาพครบมีอย่างน้อยร้อยละ 80	ดี	ดี	ดี
ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุดความรู้และบทเรียนจากการปฏิบัติการ สร้างเสริมสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์	ดี	ดี	ดี
ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและองค์กรภาคีเพื่อ พัฒนานวัตกรรม องค์ความรู้ ชุดความรู้ เพื่อสุขภาพะที่มีกลไกเชิงระบบ	ดี	ดี	ดี

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี จำนวน 3 แห่ง มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาพะ

ตัวชี้วัดที่ 1 มีการทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพะ เชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม

(1) ผลการประเมิน ผลการประเมินในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 แห่ง ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีก 1 แห่ง อยู่ในระดับพอใช้

(2) จุดเด่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 แห่ง ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี มีคณะทำงานรับผิดชอบการบริหารจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพะที่ประกอบด้วยแกนนำในองค์กรและแกนนำจากองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย นโยบายและแผนโดยใช้ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาความต้องการและสนองนโยบายระดับสูง และมีระบบการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำแผนและทบทวนเป้าหมาย นโยบายร่วมกับภาควิชาการและภาคีต่อเนื่องทุกปี

(3) จุดที่ควรพัฒนา

(3.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ มีรายงานการประเมินโครงการ เพื่อพัฒนาสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ แต่เป็นการเป็นการรายงานการประเมินโดยการประชุม การพูดคุยในหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองเท่านั้น ไม่ได้มีการนำเสนอรายงานการประเมินแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาคีเครือข่าย

(3.2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ มีการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำแผนและทบทวนเป้าหมาย แต่ยังไม่เป็นระบบชัดเจน ไม่มีคู่มือ เครื่องมือ หรือแนวทางในการจัดการข้อมูล เป็นการจัดการข้อมูลโดยการประชุม การพูดคุย

(4) แนวทางพัฒนา

(4.1) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการรายงานการประเมินโครงการ เพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างองค์กรชุมชนจัดการตนเองและภาคี หรือจัดนิทรรศการ โดยบูรณาการกับภารกิจหลัก/กิจกรรม/โครงการขององค์กร

(4.2) ส่งเสริม พัฒนาระบบการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำแผนและทบทวนเป้าหมาย โดยเป็นระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้องค์กรชุมชนจัดการตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาควิชาการ และภาคีเครือข่าย สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

(1) ผลการประเมิน ผลการประเมินในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 แห่ง ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีก 1 แห่ง อยู่ในระดับพอใช้

(2) จุดเด่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กร มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ โดยมีคณะทำงานสุขภาพที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และมีแผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรสุขภาพ

(3) จุดที่ควรพัฒนา

(3.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ แต่ไม่มีคำสั่งแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ เป็นการมอบหมายงานทางวาจา

(3.2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีแผนจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ความสำเร็จและแนวทางพัฒนางานต่อเนื่อง

(4) แนวทางพัฒนา

(4.1) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีกลไกเชิงระบบในการเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ โดยมีคำสั่งคณะทำงานสุขภาพที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

(4.2) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดทำแผนจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ความสำเร็จและแนวทางพัฒนางานต่อเนื่องระหว่างองค์กรชุมชนจัดการตนเองและภาคี โดยบูรณาการกับภารกิจหลัก/กิจกรรม/โครงการขององค์กร

ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบทันต่อการเปลี่ยนแปลง

(1) ผลการประเมิน ผลการประเมินในภาพรวม อยู่ในระดับพอใช้ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้

(2) จุดเด่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กรมีการสื่อสารให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูลด้านบริการสุขภาพและการเสนอปัญหาความต้องการได้ทั่วถึง ทันเหตุการณ์ ส่งผลให้ชุมชนทั้งภายนอกและภายในชุมชนรับรู้ความก้าวหน้างานสุขภาวะขององค์กร

(3) จุดที่ควรพัฒนา

(3.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง แต่ไม่มีคำสั่งแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ เป็นการมอบหมายงานทางวาจา

(3.2) ชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในกลไกการสื่อสารความก้าวหน้างานด้านสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ส่วนมากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นกลไกหลักในการสื่อสารความก้าวหน้างานด้านสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

(4) แนวทางพัฒนา

(4.1) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยใช้ข้อมูลสุขภาวะขององค์กรต่อเนื่อง โดยมีคำสั่งคณะทำงานสื่อสารประชาสัมพันธ์

(4.2) ส่งเสริม พัฒนาให้ชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วมในกลไกการสื่อสารความก้าวหน้างานด้านสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ โดยการจัดทำระบบสารสนเทศให้ชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อมูลสุขภาพ หรือนำข้อมูลด้านสุขภาพที่มีไปใช้ในการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพได้

องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรสนับสนุน

ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจัดการทรัพยากรสนับสนุน และคู่มือ หรือแนวทาง การปฏิบัติ เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

(1) ผลการประเมิน ผลการประเมินในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

(2) จุดเด่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กรมีการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อบูรณาการทรัพยากรสนับสนุนในการดำเนินงานตามแผนและโครงการชัดเจน มีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงานพัฒนาสุขภาวะอย่างเหมาะสม มีแผนปฏิบัติการหรือแนวในการปฏิบัติงาน และมีบุคลากรที่มีความสามารถเพียงพอในการปฏิบัติกิจกรรมงานตามแผน

(3) จุดที่ควรพัฒนา

(3.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีแผนปฏิบัติการในการปฏิบัติงาน แต่เป็นแผนปฏิบัติการเฉพาะครั้งคราวที่ปฏิบัติงาน ไม่ได้เป็นแผนปฏิบัติการที่ต่อเนื่อง

(3.2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีเพียงบุคลากรภายในในการปฏิบัติกิจกรรมงานตามแผน ไม่ได้มีความร่วมมือกับบุคลากรภายนอกในการปฏิบัติกิจกรรมงานตามแผน

(4) แนวทางพัฒนา

(4.1) ส่งเสริม พัฒนา การจัดทำแผนปฏิบัติการ และคู่มือ หรือแนวในการปฏิบัติงาน โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรและภาคีเครือข่าย

(4.2) ส่งเสริม สนับสนุน การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายนอกในการปฏิบัติกิจกรรมงานตามแผน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ

ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนาต่อเนื่อง

(1) ผลการประเมิน ผลการประเมินในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

(2) จุดเด่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการขับเคลื่อนแผนสุขภาวะขององค์กรโดยความร่วมมือของแกนนำจากทุกภาคส่วนทั้งจากภาครัฐและภาคประชาชน มีการปฏิบัติและติดตามพร้อมทั้งมีการแก้ไขปัญหาสุขภาวะโดยความร่วมมือของชุมชน และมีการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยและ

พัฒนา สุขภาวะโดยความร่วมมือกับภาควิชาการและภาคีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เป็นหน่วยงานหลักในการให้การสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยและพัฒนา

(3) จุดที่ควรพัฒนา

(3.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ไม่มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ประเมินเพื่อใช้ผลปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการ ไม่มีการกำหนดวาระในการจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่แน่นอน มีเพียงบางแห่งที่มีการบูรณาการกับเวทีวาระการประชุมตามปกติของ หน่วยงานและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

(4) แนวทางพัฒนา

(4.1) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประเมินเพื่อใช้ผลปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิง สร้างสรรค์

(1) ผลการประเมิน ผลการประเมินในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกแห่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

(2) จุดเด่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กรมีการส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรให้มี ทักษะการปฏิบัติงานการจัดการองค์กร เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์แบบมืออาชีพ รวมถึงมีการสนับสนุน การขยายเครือข่ายการพัฒนาองค์กรทั้งภาควิชาการและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(3) จุดที่ควรพัฒนา

(3.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ไม่มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการ จัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นทางการ ไม่มีการกำหนดวาระในการจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ที่แน่นอน มีเพียงบางแห่งที่มีการบูรณาการกับเวทีวาระการประชุมตามปกติของหน่วยงานและ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

(4) แนวทางพัฒนา

(4.1) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการจัดการองค์กรเพื่อสุข ภาวะเชิงสร้างสรรค์ โดยบูรณาการกับภารกิจหลักขององค์กร

ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ

(1) ผลการประเมิน ผลการประเมินในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกแห่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

(2) จุดเด่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กรมีการยกย่องให้รางวัลบุคลากรที่มีผลงาน เด่นด้านสุขภาวะ มีการจัดสิ่งสนับสนุนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสุขภาพ และผู้บริหารองค์กรและภาคี บริหารงานแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ชัดเจน

(3) จุดที่ควรพัฒนา

(3.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ มีการสื่อสารผลงานด้านสุขภาวะเชิง สร้างสรรค์อย่างไม่เป็นทาง เป็นเพียงการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในองค์กร

(4) แนวทางพัฒนา

(4.1) ส่งเสริม พัฒนาระบบการสื่อสารผลงานด้านสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบทั้ง เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยบูรณาการกับพันธกิจปกติต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 4 การเปลี่ยนแปลงที่ชี้บ่งความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายมีพฤติกรรมสุขภาพครบมิตอย่างน้อยร้อยละ 80

(1) ผลการประเมิน ผลการประเมินในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

(2) จุดเด่น ประชาชนในชุมชนมีพฤติกรรมจัดการตนเองเพื่อสุขภาพะป้องกันและแก้ไขปัญหาทางกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และทางจิตวิญญาณที่เหมาะสมตามวัย สถิติการเจ็บป่วย ลดลง และความรัก ความสามัคคีและร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนท้องถิ่น

(3) จุดที่ควรพัฒนา

(3.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ มีเครือข่ายทางสังคม แต่เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นตามภารกิจ เช่น กลุ่ม อสม. ไม่ได้เป็นเครือข่ายทางสังคมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

(3.2) ชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นเพียงการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชุมชน

(4) แนวทางพัฒนา

(4.2) ส่งเสริม สนับสนุน ให้เกิดเครือข่ายทางสังคมที่มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

(4.2) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ชุมชนเข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุดความรู้และบทเรียนจากการปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์

(1) ผลการประเมิน ผลการประเมินในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

(2) จุดเด่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กร มีนวัตกรรมองค์ความรู้การจัดการชุดความรู้ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยส่งเสริมสุขภาพที่ปฏิบัติได้จริงทุกปี ที่สนองต่อนโยบายสาธารณสุขของพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้รับการสนับสนุนเสริมแรงจากทีมวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

(3) จุดที่ควรพัฒนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ยังไม่มีหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อสุขภาพะที่เกิดจากนวัตกรรมองค์ความรู้วิจัยชุมชน

(4) แนวทางพัฒนา ส่งเสริม ให้มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อสุขภาพะที่เกิดจากนวัตกรรมองค์ความรู้วิจัยชุมชน

ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและองค์กรภาคีเพื่อพัฒนานวัตกรรมองค์ความรู้ ชุดความรู้เพื่อสุขภาพะที่มีกลไกเชิงระบบ

(1) ผลการประเมิน ผลการประเมินในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

(2) จุดเด่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กร มีเครือข่ายนักจัดการข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ มีเครือข่ายจัดการความรู้และวิจัยพัฒนาสุขภาพะ และมีการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ที่มีผู้รับผิดชอบชัดเจนเป็นระบบ โดยได้รับการสนับสนุนเสริมแรงจากทีมวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

(3) **จุดที่ควรพัฒนา** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ไม่มีการนำใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนา สุขภาวะที่บูรณาการกับงานปกติและมีการทบทวนทุกรอบปี เป็นเพียงการนำใช้ข้อมูลเฉพาะในช่วงเวลาที่มีการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรม

(4) **แนวทางพัฒนา** ส่งเสริม พัฒนาระบบการจัดการข้อมูล เพื่อใช้ในการนำข้อมูลเพื่อพัฒนา สุขภาวะที่บูรณาการกับงานปกติ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างสะดวก รวดเร็วต่อการทบทวน

สำหรับผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของคณะผู้ทดลองประเมินที่มีต่อรูปแบบติดตามประเมินในด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความเหมาะสมของรูปแบบติดตามประเมิน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าอยู่ในระดับดีมากเช่นเดียวกัน และมีข้อเสนอเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงรูปแบบติดตามประเมิน ดังนี้

“.....รูปแบบการติดตามประเมินนี้ สำหรับภาครัฐแล้ว ตัวชี้วัดและเกณฑ์มีความเหมาะสม สามารถใช้ได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าหากองค์กรภาคประชาชนนำไปใช้อาจควรมีการปรับปรุงให้มีความยืดหยุ่น โดยดูจากหลักฐาน ร่องรอย ตามสภาพจริง เพราะองค์กรภาคประชาชนอาจมีหลักฐานด้านเอกสารไม่ครบถ้วน มีการปฏิบัติ”

(ผู้ทดลองประเมินคนที่ 7)

“.....หากทำการประเมินองค์กรภาคประชาชน อาจให้ภาคีเครือข่ายที่เป็นภาครัฐ เช่น สถานศึกษาซึ่งมีความคล่องตัวในการจัดทำเอกสารหลักฐาน ช่วยในด้านนี้ได้.....”

(ผู้ทดลองประเมินคนที่ 8)

“.....ควรมีระบบฐานข้อมูลการจัดเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ ให้องค์กรผู้ถูกประเมินรายงานข้อมูลเบื้องต้นตามตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน เพื่อความสะดวกในการเรียกใช้ข้อมูลในการติดตามประเมินเสริมพลัง จะได้ประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากร.....”

(ผู้ทดลองประเมินคนที่ 10)

นอกจากนี้ จากข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา ซึ่งผู้รับการประเมินทุกพื้นที่สะท้อนความคิดเห็นว่า การประเมินช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะกรรมการติดตามประเมิน ช่วยให้ได้ข้อคิดและข้อชี้แนะที่มีคุณค่าช่วยเสริมพลังให้เกิดกลไกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยให้การยกระดับคุณภาพต่อเนื่อง ขณะเดียวกันยังเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการบูรณาการพันธกิจขององค์กรผู้ติดตามประเมิน ให้เชื่อมโยงกันและสนองต่อสถานการณ์จริงของชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการยกระดับคุณภาพการเป็นต้นแบบการพัฒนา สุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

3.2 ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี กับองค์กรภาคประชาชน จำนวน 2 แห่ง

3.2.1 ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน

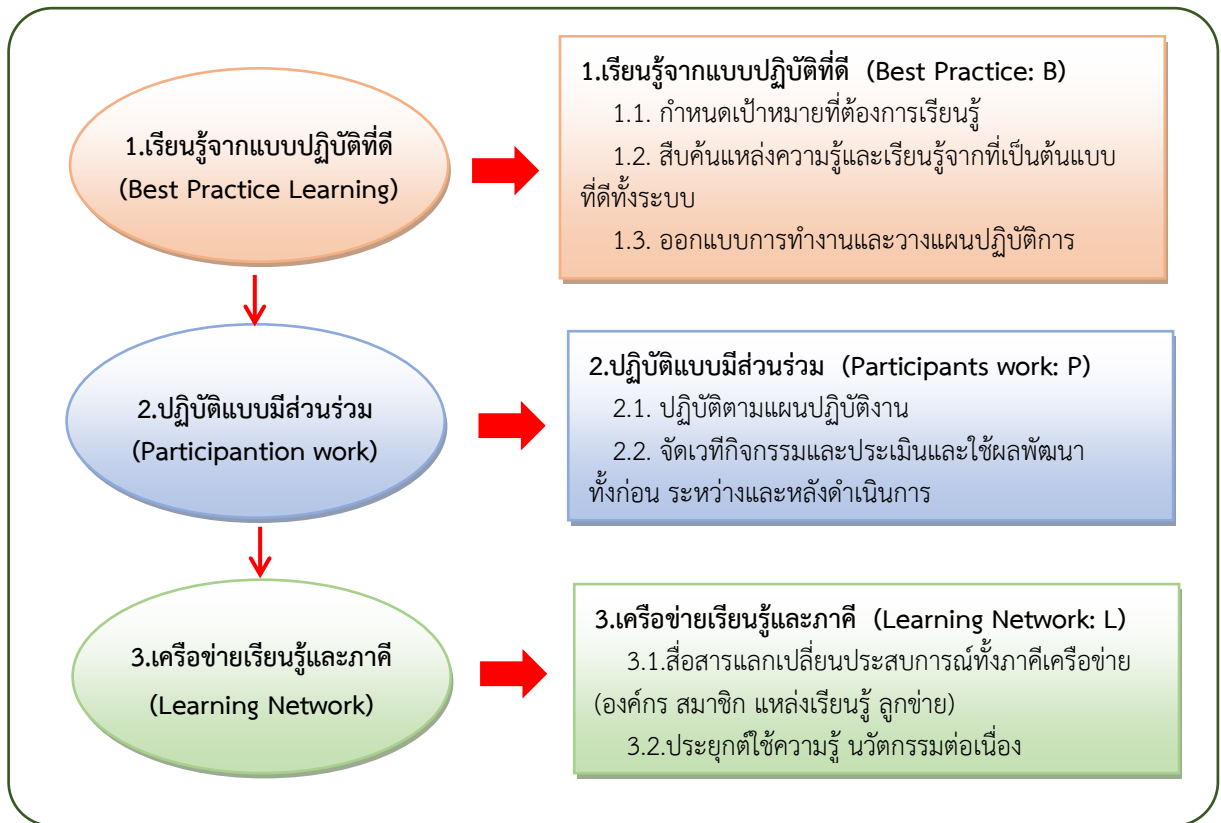
ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นลูกข่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการประเมินตนเองแบบมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพ
เชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน

รายการประเมิน	สรุปผล การประเมิน
ตัวชี้วัดที่ 1 มีการทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนการจัดการองค์กร เพื่อสุขภาพ เชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาพเชิงสร้างสรรค์	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบทันต่อ การเปลี่ยนแปลง	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจัดการทรัพยากรสนับสนุน และคู่มือ หรือแนวทางการปฏิบัติ เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนาต่อเนื่อง	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพ เชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายมีพฤติกรรมสุขภาพครบมีอย่างน้อยร้อยละ 80	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุมความรู้และบทเรียนจากการปฏิบัติการสร้างเสริม สุขภาพเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและองค์กรภาคีเพื่อพัฒนานวัตกรรม องค์ความรู้ ชุมความรู้ เพื่อสุขภาพที่มีกลไกเชิงระบบ	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่าผลการติดตามประเมินพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นลูกข่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยมีจุดเด่นที่สำคัญ คือ ความสามัคคีและการร่วมกิจกรรมต่อเนื่อง ทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแม่ข่ายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงเรียนในพื้นที่ สำหรับจุดที่ควรพัฒนา คือ การเสริมทักษะการจัดการสุขภาพเชิงสร้างสรรค์บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทีมวิชาการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน ที่เป็นแม่ข่ายร่วมกับทีมวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จัดทำโครงการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน ปรากฏดังภาพประกอบและตารางต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 2 รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มผู้สูงวัย ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน และองค์กรภาคี

ตารางที่ 6 แผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ สำหรับกลุ่มผู้สูงวัย และองค์กรภาคี

กิจกรรม	ช่วงเวลา (สถานที่)	ตัวชี้วัด
1. ทบทวนประเมินองค์กร และใช้ผลที่ได้มาวางแผนแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย	สค.-16 ตค.60	รายงานสรุปผลการประเมินและความต้องการพัฒนาของกลุ่มผู้สูงวัย
2. ปฏิบัติการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับแกนนำกลุ่มผู้สูงวัยและภาคี	22-23 ตค.60	1. แกนนำกลุ่มผู้สูงวัยและองค์กรภาคีได้รับการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะอย่างน้อย 15 คน 2. แผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้สูงวัยและภาคี 3. ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กิจกรรม	ช่วงเวลา (สถานที่)	ตัวชี้วัด
3. ประชุมทบทวนบทบาทการพัฒนางานของกลุ่มผู้สูงวัยและองค์กรภาคี เพื่อเสริมจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ <ul style="list-style-type: none"> ● การจัดการบ้านน่ายู่ ชุมชนน่ายู่ เพื่อสุขภาวะและเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ● การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวชุมชน ● การพัฒนาองค์กรต้นแบบการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ 	1-15 พย.60	มีแนวปฏิบัติการเสริมจุดเด่นที่เป็นผู้สูงวัยของชุมชน (Land mark) เพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
4. ปฏิบัติการพัฒนาจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	พย.60-มีค.61	
5. ปฏิบัติการพัฒนาจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้สูงวัย	พย.60	
6. ปฏิบัติงานตามแผนและจัดเวทีกิจกรรมทบทวนการปฏิบัติงานเพื่อใช้ผลพัฒนาทุกเดือน	พย.60-เมย.61	
7. ทบทวนประเมินองค์กร และใช้ผลที่ได้มาวางแผนแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	1 เมย./ ธค.	

รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะนี้ เมื่อนำไปปฏิบัติควบคู่กับแผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มผู้สูงวัย ทำให้ผลติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ของกลุ่มผู้สูงวัยและภาคี ดีขึ้น ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบผลการประเมินการจัดการตนเองเพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ของของกลุ่มผู้สูงอายุ และภาคี ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ โดยใช้ผลจากการประเมิน

ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	
	ก่อนการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ	หลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ
ตัวชี้วัดที่ 1 การทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนการจัดการองค์กรเพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสภาวะเชิงสร้างสรรค์	พอใช้	ดี
ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบทันต่อการเปลี่ยนแปลง	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจัดการทรัพยากรสนับสนุน และคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติเพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนาต่อเนื่อง	พอใช้	ดี
ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพในการจัดการองค์กรเพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายสุขภาพดีและมีพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มขึ้น	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุดความรู้และบทเรียนจากการปฏิบัติการสร้างเสริมสภาวะเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและองค์กรภาคีเพื่อพัฒนานวัตกรรม องค์ความรู้ เพื่อสภาวะที่มีกลไกเชิงระบบต่อเนื่อง	ควรปรับปรุง	พอใช้

จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่า ผลการประเมินหลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะดีขึ้นทุกรายการ โดยรูปธรรมผลงานที่สำคัญ คือ กลุ่มผู้สูงอายุร่วมกับทีมวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม่ข่ายและทีมวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์และภาคี ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสภาวะองค์กรภาคประชาชนวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดการสภาวะของชุมชน

3.2.2 ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน

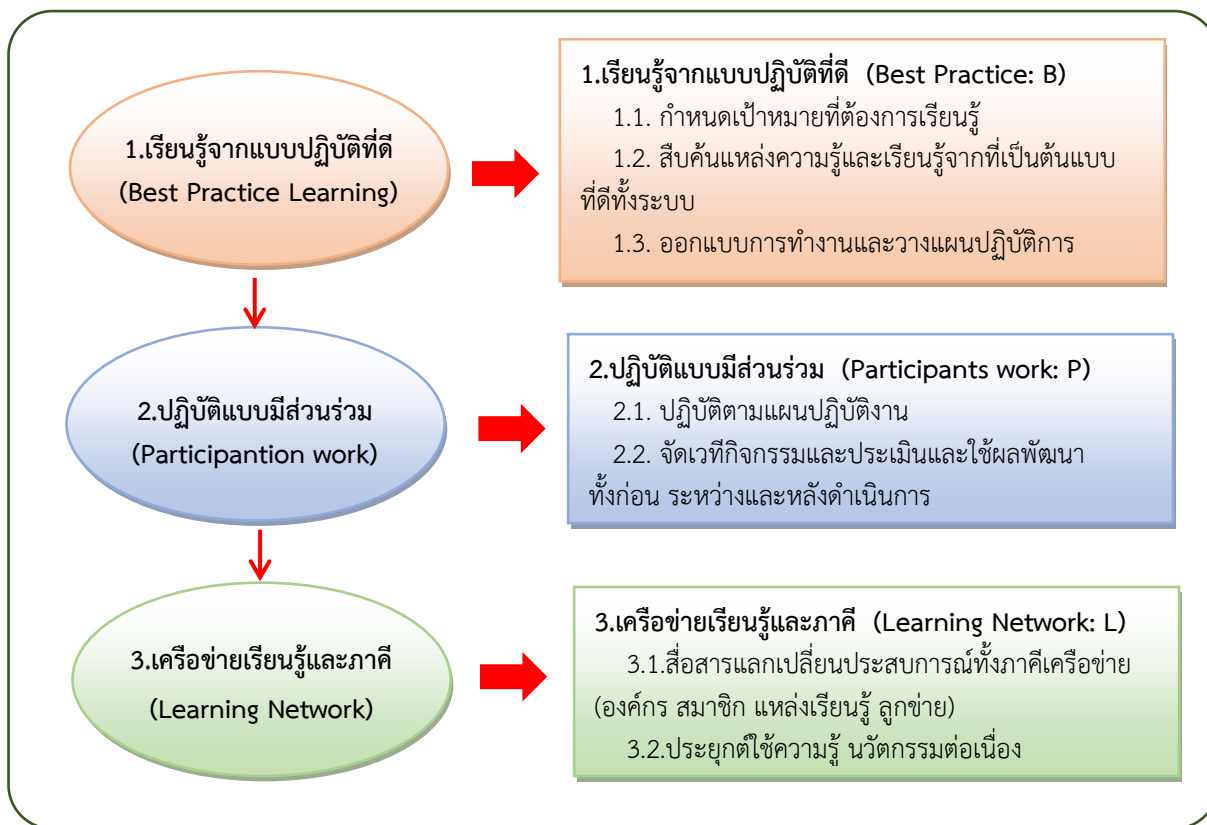
ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นลูกข่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลริม จังหวัดน่าน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 8 ผลการประเมินตนเองแบบมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน

รายการประเมิน	สรุปผล การประเมิน
ตัวชี้วัดที่ 1 มีการทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนการจัดการองค์กร เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบทันต่อการเปลี่ยนแปลง	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจัดการทรัพยากรสนับสนุน และคู่มือ หรือแนวทางการปฏิบัติ เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนาต่อเนื่อง	ควรปรับ
ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายมีพฤติกรรมสุขภาพครบอย่างน้อยร้อยละ 80	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุมความรู้และบทเรียนจากการปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง
ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและองค์กรภาคีเพื่อพัฒนานวัตกรรมองค์ความรู้ ชุมความรู้ เพื่อสุขภาวะที่มีกลไกเชิงระบบ	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่าผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นลูกข่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลริม จังหวัดน่าน มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยมีจุดเด่นที่สำคัญ คือ ความสามัคคีและการร่วมกิจกรรมต่อเนื่อง ทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแม่ข่ายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงเรียนในพื้นที่ สำหรับจุดที่ควรพัฒนา คือ การเสริมทักษะการจัดการสุขภาพเชิงสร้างสรรค์บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทีมวิชาการขององค์การบริหารส่วนตำบลริม จังหวัดน่าน ที่เป็นแม่ข่ายร่วมกับทีมวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จัดทำโครงการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน ปรากฏดังภาพประกอบและตารางต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 2 รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน และองค์กรภาคี

ตารางที่ 9 แผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ สำหรับกลุ่มโฮมสเตย์ และองค์กรภาคี

กิจกรรม	ช่วงเวลา (สถานที่)	ตัวชี้วัด
1. ทบทวนประเมินองค์กร และใช้ผลที่ได้มาวางแผนแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย	สค.-16 ตค.60	รายงานสรุปผลการประเมินและความต้องการพัฒนาของกลุ่มโฮมสเตย์
2. ปฏิบัติการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับแกนนำกลุ่มโฮมสเตย์และภาคี	22-23 ตค.60	1. แกนนำกลุ่มโฮมสเตย์และองค์กรภาคีได้รับการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะอย่างน้อย 15 คน 2. แผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มโฮมสเตย์และภาคี 3. ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 9 (ต่อ)

กิจกรรม	ช่วงเวลา (สถานที่)	ตัวชี้วัด
3. ประชุมทบทวนบทบาทการพัฒนา งานของกลุ่มโฮมสเตย์และองค์กรภาคี เพื่อเสริมจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ <ul style="list-style-type: none"> ● การจัดการบ้านน่ายู่ ชุมชน น่ายู่ เพื่อสุขภาวะและ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ● การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวชุมชน ● การพัฒนาองค์กรต้นแบบ การจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะ เชิงสร้างสรรค์ 	1-15 พย.60	มีแนวปฏิบัติการเสริมจุดเด่นที่เป็น โฮมสเตย์ของชุมชน (Land mark) เพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
4. ปฏิบัติการพัฒนาจุดเด่นที่เป็น อัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	พย.60-มีค.61	
5. ปฏิบัติการพัฒนาจุดเด่นที่เป็น อัตลักษณ์ของกลุ่มโฮมสเตย์	พย.60	
6. ปฏิบัติงานตามแผนและจัดเวที กิจกรรมทบทวนการปฏิบัติงานเพื่อใช้ ผลพัฒนาทุกเดือน	พย.60-เมย.61	
7. ทบทวนประเมินองค์กร และใช้ผลที่ ได้มาวางแผนแบบมีส่วนร่วมกับภาคี เครือข่าย อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	1 เมย./ ธค.	

รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะนี้ เมื่อนำไปปฏิบัติควบคู่กับแผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการ
องค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มโฮมสเตย์ ทำให้ผลติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการ
ตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ของกลุ่มโฮมสเตย์และภาคี ดีขึ้น ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบผลการประเมินการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของ
กลุ่มโฮมสเตย์และภาคี ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ โดยใช้ผลจากการประเมิน

ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	
	ก่อนการจัด กิจกรรมเสริมทักษะ	หลังการจัด กิจกรรมเสริมทักษะ
ตัวชี้วัดที่ 1 การทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และ แผนการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์แบบมี ส่วนร่วม	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนา สุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	พอใช้	ดี
ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาวะ เชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบทันต่อการเปลี่ยนแปลง	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจัดการทรัพยากรสนับสนุน และ คู่มือ หรือแนวทางการปฏิบัติเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสุขภาวะเชิง สร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนาต่อเนื่อง	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพ การจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะ เชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายสุขภาพดีและมีพฤติกรรม สุขภาพเพิ่มขึ้น	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุดความรู้และบทเรียน จาก การปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและ องค์กรภาคีเพื่อพัฒนานวัตกรรม องค์ความรู้ เพื่อสุข ภาวะที่มีกลไกเชิงระบบต่อเนื่อง	ควรปรับปรุง	พอใช้

จากตารางที่ 10 จะเห็นได้ว่า ผลการประเมินหลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะดีขึ้นทุกรายการ โดยรูปธรรมผลงานที่สำคัญ คือ กลุ่มโฮมสเตย์ร่วมกับทีมวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม่ข่าย และทีมวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตรดิต์และภาคี ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสุขภาวะ
องค์กรภาคประชาชนวิถีมัชฌิมปัญหาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดการสุขภาวะของชุมชน

ตอนที่ 4 ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน และข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง

สำหรับผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน และข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรก ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง และตอนสุดท้าย เป็นการนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา

1. ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง

ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ช่วยให้ได้องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน ที่สำคัญ ได้แก่ รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี คู่มือ เครื่องมือ รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ สำหรับองค์กรภาคประชาชนและภาคี และระบบ กระบวนการงานวิจัยพันธกิจสัมพันธ์ ดังนี้

1.1 รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี คู่มือ เครื่องมือ

จากการศึกษาสถานภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี มีการบริหารจัดการด้านสุขภาวะ โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นกลุ่มบุคคลภายในชุมชนที่ได้รับการอบรมความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขด้วยความเสียสละต่อประชาชนในหมู่บ้าน และเข้าร่วมเป็นเครือข่ายตำบลสุขภาวะ เข้าสู่กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชน ด้วยการให้ความสำคัญ และให้การสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในตำบล โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ให้มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา และรับผลกระทบร่วมกัน และนอกจากนี้ยังมีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนร่วมกับองค์กรภาครัฐในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย โรงเรียนในพื้นที่ ศูนย์พัฒนา เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในตำบลทุกเพศ และทุกวัย ส่งผลให้เกิดแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านสุขภาวะ ด้านเกษตรพอเพียง ด้านระบบเศรษฐกิจชุมชน

รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี เป็นการประเมินแบบมีส่วนร่วมโดยคณะผู้ประเมินมีทั้งทีมในองค์กร และผู้แทนจากองค์กรภาคี ซึ่งได้แก่ อปท. โรงเรียน องค์กรสาธารณสุข กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มอสม. ในการติดตามประเมิน และเสนอแนวทางการใช้ผลในการจัดสิ่งสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรและภาคี โดยมีตัวชี้วัด จำนวน 10 ตัวชี้วัด ส่วนเกณฑ์ในการประเมิน มีทั้งเกณฑ์การพิจารณา และเกณฑ์ตัดสินระดับคุณภาพ แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย (สิ่งที่จะประเมิน) ดังนี้

1) ประเมินการออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาพ (Program design evaluation : P) มุ่งเพื่อใช้ผลในการทบทวนระบบและแผน เป้าหมาย ดำเนินงานแบบร่วมมือกับภาคีทั้งในและนอกองค์กร มีองค์ประกอบย่อยที่ประเมินคือ 1.1) เป้าหมาย วิสัยทัศน์และแผน 1.2) บุคลากรสุขภาพ 1.3) ข้อมูล และการสื่อสาร

2) ประเมินทรัพยากรสนับสนุน (Input evaluation : I) ได้แก่ 2.1) ทรัพยากรสนับสนุนและคู่มือ เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง

3) ประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) ได้แก่ 3.1) กลไกปฏิบัติงานเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ 3.2) การพัฒนาการเรียนรู้ 3.3) การเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ

4) ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (Output evaluation :O) ได้แก่ รูปธรรม ผลงานการบริหารองค์กร องค์ความรู้ ชุดความรู้ นวัตกรรมจากการปฏิบัติงาน

คู่มือ เครื่องมือ ประกอบการใช้รูปแบบติดตามประเมิน ซึ่งคณะผู้ประเมินสามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติ ประกอบด้วยสาระที่จำเป็นสำหรับการติดตามประเมินเสริมพลัง ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ ส่วนที่ 3 กรณีตัวอย่างการประเมินการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ และ ส่วนที่ 4 กรณีตัวอย่างการเขียนรายงาน และผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ และแนวทางการนำผลการประเมินไปใช้ ซึ่งคู่มือ เครื่องมือ จะทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่ในการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ เกิดความเข้าใจในการติดตามประเมินเสริมพลัง และสามารถดำเนินการติดตามประเมินเสริมพลังได้อย่างมีมาตรฐานและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การพึ่งตนเองด้านสุขภาพได้อย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ สำหรับองค์กรภาคประชาชนและภาคี

ประกอบด้วย 1) เรียนรู้จากแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practice Learning) โดย 1.1) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการเรียนรู้ 1.2) สืบค้นแหล่งความรู้และเรียนรู้จากที่เป็นต้นแบบที่ดีทั้งระบบ 1.3) ออกแบบการทำงานและวางแผนปฏิบัติการ 2) ปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม (Participantion work) โดย 2.1) ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงาน 2.2) จัดเวทีกิจกรรมและประเมินและใช้ผลพัฒนาทั้งก่อน ระหว่างและหลังดำเนินการ และ 3) เครือข่ายเรียนรู้และภาคี (Learning Network) โดย 3.1) สื่อสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งภาคีเครือข่าย 3.2) ประยุกต์ใช้ความรู้ นวัตกรรมต่อเนื่อง ซึ่งรูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะนี้ เมื่อนำไปปฏิบัติควบคู่กับแผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ สำหรับองค์กรภาคประชาชนและภาคี ทำให้ผลติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีดีขึ้น

1.3 ระบบ กระบวนการงานวิจัยพันธกิจสัมพันธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ปฏิบัติพันธกิจที่สนองต่อปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2557 มาตรา 7 ที่ระบุให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเสริมพลังปัญญาของแผ่นดินฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย บริการวิชาการแก่สังคมและ

ปรับปรุง ถ่ายทอดพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งมหาวิทยาลัยได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า จะเป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งพัฒนาทางด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยการวิจัยควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้องค์ความรู้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มีกลไกสนับสนุนการปฏิบัติพันธกิจแบบบูรณาการเพื่อท้องถิ่น เพื่อให้สนองต่อนโยบายของมหาวิทยาลัยซึ่งมุ่งเน้นการบูรณาการงานสอน วิจัย บริการวิชาการเพื่อชุมชนท้องถิ่นนำอยู่อย่างหลากหลาย เช่น การกำหนดตัวชี้วัดให้มีระบบบริหารจัดการงานวิจัยที่เอื้อต่อการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทุกคณะและการเสริมแรงโดยให้รางวัลงานวิจัยที่บูรณาการพันธกิจทั้งสอน วิจัย และบริการ วิชาการกับสถานการณ์ปัญหาในชุมชน การปฏิบัติพันธกิจแบบบูรณาการเพื่อชุมชนท้องถิ่นของทุกคณะมีกลไกการบริหารจัดการที่เป็นระบบไม่ขึ้นกับตัวบุคคลอย่างเป็นวัฒนธรรมองค์กร มีประสบการณ์การทำงานเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยมีกระบวนการ/วิธีการ มีนโยบายสนับสนุน มีองค์ความรู้ มีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งเป็นศักยภาพของมหาวิทยาลัยในการที่จะก้าวไปสู่มหาวิทยาลัยเพื่อรับใช้สังคม ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน เชื่อมโยงการจัดการงานวิจัยของทุกคณะกับงานพัฒนาพื้นที่ โดยหน่วยจัดการงานวิจัยและมหาวิทยาลัย เน้นการพัฒนากำลังคนในมหาวิทยาลัยให้มีอุดมการณ์ มีความรู้และทักษะในการทำงานวิชาการเพื่อสังคมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการออกแบบการทำงานเพื่อสร้างกลไกเชิงระบบที่เชื่อมงานประกันคุณภาพองค์กรกับการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้มีการสานพลังจากทุกคณะร่วมกับองค์กรภาคี มีการยกระดับคุณภาพงานวิชาการเพื่อรับใช้สังคม และเกิดการพัฒนาระบบการรับรองคุณภาพงานวิชาการเพื่อสังคม โดยมีการกำหนดโจทย์หรือประเด็นสำคัญจากพื้นที่ ในการสร้างองค์ความรู้ พัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการ และเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาท้องถิ่นและพัฒนาประเทศ

ระบบ กระบวนการงานวิจัยพันธกิจสัมพันธ์ มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน จากกิจกรรมในกระบวนการติดตามประเมินเสริมพลัง ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมาก มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการนำประสบการณ์ที่เคยปฏิบัติได้ผลไปประยุกต์ใช้ นอกจากนี้ในการประชุมแต่ละครั้งเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดแรงบันดาลใจที่ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี จากกิจกรรมในกระบวนการติดตามประเมินเสริมพลัง ของผู้ประเมินและผู้ได้รับการติดตามประเมิน พบว่า ในการทำงานเพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์จำเป็นต้องมีกลไกการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี เพื่อการมุ่งเป้าหมายสำคัญสู่การมีสุขภาวะที่ดีของชุมชนท้องถิ่น โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นทีมสนับสนุนหลักในภาคีวิชาการ ที่พร้อมให้การสนับสนุน ด้านการจัดการความรู้เพื่อนำสู่องค์ความรู้ นวัตกรรม ชุดความรู้ ธุรกรรมผลงาน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ที่พร้อมต่อยอดขยายผล

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา

จากการพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี สามารถนำสารสนเทศมาจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา ได้ดังนี้

2.1 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการนำไปปฏิบัติ

1. ควรพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแม่ข่าย สามารถเป็นแกนนำในการติดตามประเมินเสริมพลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลูกข่าย โดยเน้นการประเมินภายใน
2. ควรส่งเสริมให้มีคณะติดตามประเมินกลาง ซึ่งประกอบด้วย ทีมวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น ตัวแทนจากสาธารณสุขจังหวัด ตัวแทนจากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
3. ควรนำสารสนเทศเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องที่เป็นองค์กรหลักที่มีส่วนรับผิดชอบ เพื่อใช้ข้อมูลในการจัดสิ่งสนับสนุนในการยกระดับคุณภาพการดำเนินงานพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์
4. ควรการพัฒนาระบบติดตามประเมินโดยใช้ฐานข้อมูลแบบออนไลน์ โดยความร่วมมือขององค์กรและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่องค์กรผู้ถูกประเมินรายงานข้อมูลเบื้องต้นตามตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน เพื่อความสะดวกในการเรียกใช้ข้อมูลในการติดตามประเมินเสริมพลัง

2.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา

1. ผู้บริหารทุกระดับสนับสนุนการนำนวัตกรรม องค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้กำหนดนโยบายและแผนเพื่อพัฒนาต่อขยายผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการใช้รูปแบบ คู่มือ เครื่องมือเพื่อการติดตามเสริมพลังการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีทุกภาคส่วน